

Lausunto esteettömyysdirektiivin kansallisen valmistelun tueksi

Esteettömyys on yksi perusedellytys vammaisen henkilön yhteiskuntaan osallistumiselle. Siksi on tärkeää, että EU:n esteettömyysdirektiivin kansallisessa valmistelussa ja toimeenpanossa otetaan huomioon eri tavoin vammaisten ihmisten tarpeet. Yhteiskunta näyttäytyy autismikirjon henkilöille monin tavoin esteelliseltä. Tämä johtuu siitä, että autismikirjon ydinpiirteet ja epätasainen kykyprofiili vaikuttavat monin tavoin autistisen henkilön toimintakykyyn ja haastavat arjesta selviytymistä. Autismikirjon ihmisen hermosto kuormittuu helposti ja arjen toimintaympäristöjen (oli kysymys fyysisistä ja digitaalisista ympäristöistä) monimutkaisuus ja vaikeaselkoisuus on monille merkittävä kuormitustekijä.

Vastaukset kysymyksiin:

Mitä odotuksia ja toiveita teillä on esteettömyysdirektiivin kansallisen toimeenpanon suhteen?

- ks. edellä. Toivomme, että eri tavoin vammaiset ihmiset ja heidän tarpeensa otetaan yhdenvertaisesti huomioon esteettömyysdirektiivin toimeenpanossa.

Mikä on edustamallenne organisaatiolle tärkeää esteettömyysdirektiivin kansallisen toimeenpanon osalta?

- Esteettömyys mielletään usein pelkästään fyysisenä esteettömyytenä. Vähintään yhtä tärkeää on ymmärtää miten vakavia vaikeuksia kognitiivisesti esteellinen ympäristö voi tarkoittaa esim. autismikirjon ihmisille. Sama koskee saavutettavuutta. Autismikirjon ihmiset voivat vain rajallisesti hyödyntää apuvälineitä fyysisten tai digitaalisten palveluiden saavutettavuuden parantamiseen. Autismikirjon ihmiset käyttävät paljon sosiaali- ja terveyspalveluita ja joutuvat hakemaan jatkuvasti palveluita ja etuuksia. Julkisten palveluiden esteettömyys on kohderyhmämme henkilöille erittäin tärkeä.
- Siksi erityistä huomiota on kiinnitettävä kognitiivisesti esteettömien palveluiden, olivat ne fyysisiä tai digitaalisia, suunnitteluun ja käyttöönottoon. ko. kohderyhmän tarpeet tulisi ottaa huomioon jo palveluita suunniteltaessa.
- Viranomaisten palvelujen ja verkkosivujen suunnittelemisessa, testaamisessa ja kehittämisessä tulisi hyödyntää eri vammaisryhmien edustajia kokemusasiantuntijoina, sekä järjestöjen osaamista. Esimerkiksi viranomaisten (esim. terveyskeskus tai TE-toimisto) palveluiden esteettömyyttä koskevat vaatimukset näkövammaisen ja autismikirjon käyttäjillä ovat erilaiset.

Miten tai minkälaisia oikeussuojakeinoja tuotteiden tai palveluiden käyttäjille tulisi olla?

- Olisi oltava taho, jonne tuotteiden ja palveluiden esteettömyyttä koskevista puutteista voi huomauttaa/valittaa.

Mitä kustannuksia tai kerrannaisvaikutuksia olisi hyvä ottaa huomioon lainvalmistelussa?

- Direktiivin toimeenpanoa valvovalla viranomaisella/viranomaisilla tulisi olla riittävä osaaminen ja resurssit valvontavastuunsa toteuttamiseen. On varauduttava täydennyskoulutukseen sekä lisätyövoiman resursointiin.

Helsingissä 19.8.2021

Tarja Parviainen
toiminnanjohtaja

Autismikirjon häiriö vaikuttaa siihen, miten yksilö viestii ja on vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa, sekä siihen, miten hän aistii ympäröivän maailman. Kyse on aivojen keskushermoston erilaisesta kehityksestä. Autismikirjolla arvioidaan olevan 1-2 prosenttia väestöstä.

Autismiliitto ry on vuonna 1997 perustettu kansalaisjärjestö, jonka tehtävänä on autismikirjon ihmisten ja heidän omaistensa yhdenvertaisuuden, vaikutusmahdollisuuksien ja hyvän elämän edistäminen.